

На основу члана 6. став 1, тачка 1. Закона о метрологији у Републици Српској (Сл.гл.РС, бр.13/02), директор Републичког завода за стандардизацију, патенте, мјере и драгоцене метале доноси,

УПУТСТВО

за преглед мјерила за контролу брзине возила у покрету која раде на принципу ласерског зрачења, у образованим лабораторијама Републичког завода за преглед Доплерових радара

1. ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Овим упутством прописује се начин прегледа и жигосања (верификације) мјерила за контролу брзине возила у покрету која раде на принципу ласерског зрачења (у даљем тексту: мјерила) којим се утврђује да ли она задовољавају услове прописане Правилником о метролошким условима за Доплерове радаре МУС.Р-1 /1 ("Сл.лист СФРЈ", бр.3/85) и услове прописане овим упутством.

Под прегледом и жигосањем (верификацијом), у смислу овог упутства, подразумева се прва и периодична верификација мерила.

Ово упутство означава се ознаком : РУП. 99МС0104 - 01.

2. ОПРЕМА ЗА ПРЕГЛЕД

За преглед мјерила за контролу брзине возила у покрету која раде на принципу ласерског зрачења употребљава се следећа опрема:

- 1) Доплеров радар (верификован),
- 2) Возило чија се брзина мјери (покретни циљ),
- 3) Сталак (носач) мјерила,
- 4) Фиксни циљ (мета) на удаљености 20 m, 50 m, 100 m.

3. НАЧИН ПРЕГЛЕДА

3.1. Преглед мјерила у образованој лабораторији за преглед Доплерових радара обухвата:

- 1) Спољашњи преглед мјерила,
- 2) Проверу тачности мјерења даљине,
- 3) Проверу тачности мјерења брзине.

3.2. Спољашњим прегледом мјерила врши се идентификација мјерила, његова комплетност, функционалност и евентуални недостаци или оштећења на мјерилу.

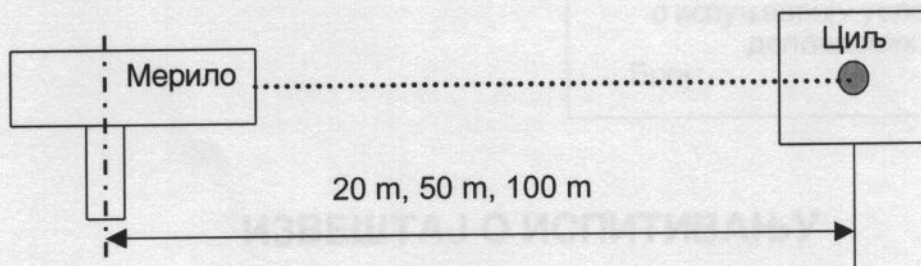
Поступак прегледа се обуставља ако се спољашњим прегледом установи:

- 1) да су оштећени поједини делови мјерила (дисплеј за показивање брзине, оптика система за "нишањење" циља и сл.),
- 2) да нема исправно батеријско напајање.

3.3. Провјера тачности мјерења даљине обавља се на локацији где је при прегледу позната удаљеност између фиксног циља и мјеста постављања мјерила (средина постоља). Мјерне удаљености фиксног циља и мјеста постављања мјерила су: 20 m, 50 m и 100 m. Фиксни циљ и мјерило морају бити у једној замишљеној правој линији (оптички видљив циљ у односу на мјерило) као што је приказано на слици 1.

Циљ мора бити стабилна структура: табла, зид и сл., а у средини циља треба да је нацртана црна тачка пречника 10 cm. Када су испуњени ови услови потребно је

усмјерити мјерило према фиксном циљу, нишанећи кроз оптику, и очитати измерену даљину на дисплеју мјерила. При томе мерило мора да покаже да је измерена брзина 0 km/h.

Слика 1. Положај мјерила и фиксног циља приликом провере тачности мјерења даљине

- 3.4. Провера тачности мјерења брзине на мјерилу врши се мјерењем брзине возила у одласку, поређењем измјерених брзина возила Доплеровим радаром (узима се као еталонска брзина) и измерених брзина возила мјерилом за контролу брзине возила у покрету, које ради на принципу ласерског зрачења. При мјерењу мјерило мора да се постави на фиксно постолје и то поред Доплеровог радара. Проверу тачности мјерења брзине возила вршити на следећим вредностима брзина: 60 km/h, 90 km/h и 120 km/h. За сваку вриједност брзине морају се извршити три мјерења (и израчунати средња вриједност).
- 3.5. Евиденција резултата прегледа
- 3.5.1. Резултати прегледа (испитивања) мјерила уносе се у Извештај о испитивању. У прилогу 1. дат је садржај и изглед обрасца Извештаја о испитивању.
- 3.5.2. Извештај о испитивању мјерила потписује лице које је извршило преглед и одговорно лице из образоване лабораторије, које извештај овјерава и печатом.

4. ЖИГОСАЊЕ МЈЕРИЛА

- 4.1. Исправна мјерила тј. мјерила која испуњавају услове прописане Правилником о метролошким условима за Доплерове радаре МУС.Р-1/1 ("Сл.лист СФРЈ", бр.3/85) и услове прописане овим Упутством, жигосу се годишњим жигом у облику наљепнице територијално надлежне Контроле мјера и драгоцених метала.
- 4.2. За свако исправно и жигосано мјерило надлежна Контрола мера и драгоцених метала издаје Уверење о исправности мјерила, чији је изглед обрасца дефинисан Правилником о врстама и облицима верификационих жигова за мјерила и еталоне ("Службени гласник РС", бр. 8/01).

5. ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

- 5.1. Ово радно упутство примјењивати ће се до доношења одговарајућег метролошког упутства за преглед ових мјерила и биће достављено свим Контролама мјера и драгоцених метала и образованој лабораторији за преглед Доплерових радара "Тахорад" С.Срајево-Пале која је обучена за преглед ових мјерила.
- 5.2. Ово упутство има статус радног упутства, неће се објавити у Службеном гласнику РС и ступа на снагу даном доношења.

Меморандум образоване лабораторије

РЈЕШЕЊЕ
 о испуњавању услова за преглед
 доплерових радара
 Број : _____ од : _____

ИЗВЕШТАЈ О ИСПИТИВАЊУ

МЈЕРИЛА ЗА КОНТРОЛУ БРЗИНЕ ВОЗИЛА У ПОКРЕТУ која раде на принципу ласерског зрачења

Број: _____
 Датум: _____

ИМАЛАЦ МЈЕРИЛА : _____
 Број и датум захтјева: _____

ПОДАЦИ О МЈЕРИЛУ

Произвођач:	
Серијски број:	
Тип:	
Мјерни опсег брзине (km/h):	
Мјерни опсег дужине (m):	

Провјера тачности мјерења брзине					
Ve (km/h)	V мјерила (km/h)				GDG (km/h)
	прво мјер.	друго мјер.	треће мјер.	сред. вријед	
60					±3
90					±3
120					±3

Провера тачности мјерења дужине					
De (m)	D мјерила (m)				GDG (m)
	прво мјер.	друго мјер.	треће мјер.	сред. вријед	
20					±0.2
50					±0.2
100					±0.2

Услови околине t= _____ °C

Преглед извршио: _____ М.П. _____ Одговорно лице: _____